

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvtiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Gratiarum actio quid sit & quando, quomodo & ubi dominus noster Iesus
Christus gr[ati]as egerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

Iesu Christo. Et uos (inquit) cu[m] mortui essetis in delictis & præputio carnis uestræ conuicauit deus cum Christo, dörians uobis omnia delicta, dele[n]s quod aduersum uos erat chyographū decreti, quod erat contrarium uobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud cruci, expolians principatus & potestates transduxit confidenter, palam triumphans eos in semetipso. Ergo in rege Assuero deus pater, in Mardocheo autē deus dei filius mirabiliter assimilatus est. Porro in Hester gratiam spiritus sancti sue spiritum consili, pro tātō negotio, assimilatum fuisse, quis dubitet? Illa namq[ue] mirabili uia consilio hoc esfecit, ut regis animus ad gratiam & misericordiā suā proscriptæ genti inclinaretur, & ille Aman superbissimus, in quo diabolus homicida ab initio figurabatur, non ubi uis, sed in cōuicio super mensam, crapulatus & ebrius caperetur, & sententia mortis strangularetur, in eodē ipso (qd Mardocheo parauerat) patibulo appensus: nimirū secundū illius dicti mysterium quod de diabolo ad beatū lob dixerat dominus. An extrahere poteris Leviathan hamo & fune ligabis linguam eius? Quasi enim captus hamo & iste fuit qui de reginæ conuicio magnifice gloriatu[s], ita ut diceret amicis suis, & lares uxori sue, regina quoq[ue] Hester nullū alium uocauit cu[m] rege ad conuicuum præter me, apud quam etiam cras cum rege pransus sum, ita prandit, ita pastillos conuiciū momordit, ut post molles edulj sapores, ferreana protinus sentent iam mortis exciperet.

Quod propter causam istam sancta trinitas Lyrum regem Persarum ex nomine vocavit & assimilauit, & in corde ceterorum regum Persarum sue Moedorum tantam beniuolentiā dedit: Propter Iacob (ait) seruum meum, & Israhel electum meū. Quem propter Iacob: siue quem propter Israhel Deniq[ue] parū est, si illum respicias Iacob siue Israhelem, de quo scimus & legimus. Isaac autem genuit Iacob, siue illam quā tulameq[ue] multitudinem reliquiarum, que reseruare sunt illius populi, qui passim in scripturis nomi ne paterno uocatur Iacob siue Israhel. Et quidem nihil altius Cyrus intellexit, nihil supra quæsiuit, & hoc suscepit ad captaniam eius beniuolētiā populo illi, q[uod] deus eorum ante tot annos per prophetam suum, de ipso uidelicet Cyro, tam magna prædictit, tam glorioſa præscriptit, & ea semetipsum illi facturum promisit. Veruntamen unus est uerus Iacob seruuus domini, unus & uerus est Israhel electus dei, dominus Iesus Christus: propter quem tanta fuit cura summe trinitati, quanta intelligimus aut intelligere cupimus in auxilio eius, sub sacramento numeri ternarij. Vnde iam dictum & adhuc dicendū est.

Dum hic attendimus, dulciter illud memorie nostræ occurrit, quia iste seruuus domini primus est, qui deo gratias egit, ante quē nō facile quempiam inuenies, siue in lege, siue in prophetis, de quo manifeste scriptum sit, quod deo gratias egerit. Nondum quippe impletā fuerant beneficia dei, quorum omnium hoc summum est, quod istum seruum suū fecit, Christum Iesum secundum formam serui, pro quo facto nimirū gratiarum actio debetur illi. Deniq[ue] quicunque deo gratias agit, causam istam in ipsa gratiarum actione non habens præ oculis, quia deus istum seruum suū fecit, & ut faceret tanta procurauit, inter quæ gentilium quoque regum animos ad beniuolētiā sui nominis inclinauit: nondum intellexit, quomodo, uel propter quid gratiae agende sint, diximus, quia primus iste deo gratias egit, etenim ante hunc nusquam in scripturis auditam fuisse recolimus uocem gratiarum actionis, cum tot audias maxime in Psalmis uoces exultationis & confessionis, uoces benedictionis & laudationis, uoces adorationis, cantationis, iubilationis. Vox autem gratiarum actionis, ubi quæso prius audita est uel audiri debuit, quām ex ore huius serui domini, huius electi dei?

Gratiarum actio quid sit & quando, quomodo, & ubi dominus noster Iesus Christus gratias egerit.

Cap. XI.

Colof. 28

Affimilatio
trinitatis

Iob. 40:1
Hester. 1:4

Prop̄ Ch̄m
illa omnia ge
sta sunt.
Esa. 45:1

Gene. 23:6
Match. 1:6

Esa. 45:1

Ch̄s prim⁹ 2
q̄ gr̄as in scri
pturis legitur
egisse deo.

2 Primo

Quid pprie ē
gratiaꝝ actio.

Iohan. 15.

Psalm. 115.

Iohan. 6.

Math. 14.

Marci. 6.

Luce. 9.

Iohan. 11.

Math. 26.

Roma. 5.

Ephe. 4.

Math. 6.

Iohan. 11.

Ch̄s multis
riā exaudiit̄ ē

Apoca. 12.

Psalm. 19

Semē pmiſ
sum. i arcu &
gladio deten
sum ē a bestia
tertia,

Rimo itaq; diffiniendū est, gratiaꝝ actio quid sit, & tunc demā demonstrandū ubi, quando, & quomodo iste gratias egerit non lingua tantū, sed opere & ueritate, non uerbis tantum, sed & uerbis & factis. Gratiarum actio est, beneficjū diuinis respondens digna retributio, tanta uidelicet, ut ei nihil ad perfectionem desit, uel qua maior esse non poscit. Gratiaꝝ (iniquā) actio est & digna retributio respondēs beneficijs dei charitas, qua maiorē nemo habet aut habere potest, ut animā suā ponat pro amicis suis. Huiuscē charitatis sp̄ritus dicit in Psalmō: Quid retribuā domino pro omnibus quæ retribuit mihi. Calicē salutaris accipiā, & nomen domini inuocabo. Huius tantæ charitatis, quæ uera (ut iam diximus) & perfecta est gratiaꝝ actio, conscius sibi iste seruus domini, gratias egit. ¶ Primo ubi secundū Iohanne multa locuturus de sacramento corporis & sanguinis sui, accepit quinq; panes, & cū gratias egisset, respiciens in celū (ut alij Euangelistæ referunt) distribuit discipulis suis. Secundo, ubi Lazarus mox suscitatur, eleuatis sursum oculis. Pater (inquit) gratias ago tibi, quoniā audisti me, ego aut̄ sciebam, quia semper me audis, quæ uidelicet suscitatio Lazarī, maxima inuidentibus ludeis, ut cū interficerent, causa fuit. Tertio, ipsano te qua tradebatur, ubi accepto pane & calice, gratias agens dedit discipulis suis. Hoc est (inquiens) corpus meū. Hic est sanguis meus noui testamenti qui pro multis effundetur. Hic ergo fidelis & ueras libetē profiteri poterat, qđ egeret gratias, quæ in ueritate gratias agebat, paratus pro nobis, cū adhuc iniuncti essemus calicē accipere, quem pater illi dabit. ¶ Quam ob causam ita gratias agere patri seruus iste promptus erat: Debemus em̄ scire, quia gratias agere minoris est, scilicet formæ serui, & iccirco cū dicit. Pater gratias tibi non unam personā, sed tres intelligimus personas, patria & filii & sp̄ritus sancti, qui unus deus est, & pater omniū, sicut Apostolus dicit, cui nos quoq; orantes dicimus. Pater noster qui es in celis. Cæterz, ubi dicit, Pater meus, vel patris mei, uel patrē meū, ipso possesso pronomine proprietate suā filius unigenitus dicitur, & unā tantummodo personā nomine patris oportet intelligi. Quam ergo ob causam ita gratias agere promptus erat: Quoniā audisti me, inquit. Ego aut̄ sciebam, quia semper me audis, Vbi (quælo) audierit eū; Nunquid seorsum, antequām accelerat ad locū, ubi posuerant Lazarū, secretius orauerat & responsum acceperat, quod posset suscitat eum: & iccirco dixit, Pater, gratias ago tibi, quoniā audisti me, ego autem sciebam quia semper me audis. Exilis est ita fuspicio, nec attingit ipsam dignitatem gratiaꝝ actionis, siue maiestati ipsius gratias agentis: qui non in humilitate precum, sed in potestate uerbi sibi insit habeat omne operationem uirtutū. ¶ Longe aliam multo excellentiorem, magisq; ope rosam auri audiēti memor suimet exauditionē, quia longe antequām iste seruus domini fieret secundū formā seu, aut formaretur ex utero uirginis exauditus est in cunctis necessitatibus humani generis, exauditus in patriarchis, exauditus in regib; uel iudicibus iustis, exauditus in prophetis, exauditus in filiis captiuitatis, de quibus iam supra diximus, exauditus in Machabæis fratribus, de quibus adhuc dicturi sumus, exauditus in omnium clamore mulieris in utero habentis, & pariendo clamantis, & cruciatū sustinentis ut pareret, id est, in defyderio antiquæ ecclesiæ Christū ipsum in promissione habentis, & ipsum uenire defyderantis, & quasi parturientis & parturiendo dolentis, donec ille ueniret. Nō ne clamor ille cū tui causa fieret tuus erat clamor o Iesu Christo. Propterea tibi, quasi iam præ senti, quidā illoꝝ dixit. Exaudiat te dominus in die tribulationis. ¶ Vera causa hæc digna gratiaꝝ actione, ut dices, Pater gratias ago tibi, quoniā audisti me, quia omni mundo aduersitatē nasci fecisti. Et ego sciebam (inquis) quia semper audis, Deus em̄ eras & nunc es, & cūctia hæc fieri causa tui noueras, antequām ex uirginis utero nascereris. ¶ Be bestia tertia, scilicet pardo, id est regno B̄ecorum, quomodo sancta trinitas contra illud auriliū sui presentiam per viros tres, per tres duces fratres, Judeam & Jonathan & Symonem demonstrauerit. Cap. XII.

1ximus de duabus bestijs leena & urso, qualiter contra illas sancta Trinitas p̄f sentiam sui in numero auxiliatorem configurauerit: nunc iam de bestia teritia, scilicet de pardo dicendum, qualiter actum sit per auxilium eiusdem numeri. De illa bestia hoc primū memorandum, quia non sine arcu & gladio de ore ei.